

-Tanmateix, ermitana, avui que el dia és frescot poríem fere la cargolada. Tingui uns boers desdejunats més grossos que castanyes. Són de Pas de Llop, el clap que els cria més ufans de tota la muntanya. Què m'hi dieu?

A la Mila li estava molt bé: sols que ja tenia el dinar, com qui diu a punt.

-Això rai, ona! Patiu pas per tan poca cosota: jaqui-lo pel vespre i així tindreu més aviat enllestida la feina. Amb un plat d'escudella i els boers, n'hi haurà pla bé prou per a anar a la guerra tot lo dia.

En Matias acollí la idea entusiasmat, i el pastor es fregà les mans content.

-Vaja, donques: tracte fet... Mentris l'ermitana me deixi el morter per a fer una cuierada d'alioli –perquè sense alioli o pebre els cargols valen pas una escopinyada de penjat!- vós, ermità, replegueu un bon braçat de brossa de l'aixart i l'aconduïu al mirador de la solana, en aquella planícia rodona com una taula. –Tot es deixà per la cargolada. Així que el pastor hagué enllestit l'alioli, i seguit de la Mila que duia el pa i el porró, i del vailet amb la cargolada agafada per l'ansa de vims, tirà cap a l'altell de la solana. La dona estava tota eixorivida.

-Com cascavellegen, pastor, els vostres cargolets...!

-Faram pla bé més musica quan els hi socarrem les anques, ermitana!

En el mirador els esperava en Matias, prop del feix de brossa seca, assegut al sòl, les cames en angle, els braços encreuats sobre els genolls i la barba damunt dels braços.

-Vatua conques, ermità! Bé hauríeu pogut endegar els encenals, tanmateix! Quan estarem llestos ja l'alioli serà desfet com aixarop. Veieu de fere un bon lliit de seguida, que els mancos estiguin planerets abans de morir... Mentristant l'ermitana i el xerric triaran los minyons que els hi facin més peça, i jo gorniré les forquilles... Forquilles d'estrena... Ací dugui un bruc que és exprés...

Abocà la cargolera en l'erm. Marit i muller romperenn en exclamacions admiradores: no se sabien avenir de la magnitud dels cargols, grossassos, foscós, bocaforçs i amb els tortells de la clova revinguts com mig dit. En Baldiret s'omplenà l'embosta dels que feien més mostra. El pastor estava satisfet.

-Què vols apar d'aquest granai? Tenen pas tan bella presenci els de la plana, no fa? I encara la presenci és pas lo mellor. Si món enllà sapiguessin el gust els cargols dels Roquissos, el govern hauria d'amanir soldats per a gordar la muntanya, veieu.

Damunt la brossa planejada, els anaren estenent en espiral, ben espessets, tocant-se, boca avall. La Mila i el menut els escollien i ella i en Matias els col·locaven; i algun cop, al trobar-se les mans de marit i muller per a ficar el cargol al mateix lloc, es posaven a riure, ell de bona fe –que no era home per a aguantar punts-, i ella fins i tot sense voler.

-Fuig d'aquí!

-Estigues, que el meu és més gros...!

Quan la rodona tingué un vol regular, la Mila consultà al pastor:

-Què hi dieu, Gaietà? N'hi haurà prou?

El pastor, que ajocat en terra havia pelat els brucs i els hi treia punxa, respongué sense aixecar el cap:

-Hi planyeu Pas les municions, ermitana... Jo tingui més bon davallant que l'estimbada de Peu de Gall, i mai m'ha agradat aturar-me a mig camí; i el petit és també un escolà que fa pas quedar malament al rector. Endemés, poc cal d'anar amb falliques: els acabarem pas els cargols de reialme; amb les cotre gotes 'avui conti fer-ne atra bona replega...

-Tots, tots...! –cridà en Baldiret.

-Tu ho entenes, petit: ja vegi que menes una ganassa con el braç...

I de rengle en rengle, la rodona anà creixent fins que hi entrà tot el buidament de la cargolera, fora nafrats i morts.

-Ara jaqui-ho per a mi...! –I el pastor, que ha havia polit els brucs punxeguts, rascant-los amb el tall del ganivet, esparpallà la brossa que quedava i l'estengué a grapadetes sobre la rodona, de mica en mica, fins que n'hi hagué una bona capa: després la pitjà suaument amb les dues mans, i va calar-hi foc.

La brossa s'abrandà al punt, fent un gran maig.

-Hala, petit! A vore si el saltes, vatua conques!

-Si vas de banda a banda, sense empassegar, te dongui el boer de la clau, l'avi de tots els atros; mes si esbuies res o et soquerres les ungles, aquest vespres no hi ha rondaia.

El nen es féu uns passos enrera per a prendre avantatge, escopí, es pujà les calces, que sempre se n'hi anavem avall, i, després d'inflar les galtes, pegà correguda.

La Milà i el pastor picaven de mans, avalotadament.

-He tocat foc? –preguntà en Baldiret, tombant-se a mitja tentina de la caiguda.

-Ca, barret! Al mancos hi has passatun través de dit pel damunt! –exclamà el pastor rient-. Has gonyat l'avi; con te l'hagis menjat penjarem la clova, com un cascavei, a la banya del marrà.

La flamarada començava d'anar de baixa, esqueixalant-se ací i allà, i sota 'ella sse sentia el xiuxieig dels cargols que es rostien.-Com xeriquen, pobres bestietes! –murmurà la Mila.

-Vos hi entrístiu pas, ermitana: tot ha e fere la seua fi en aquest món... I més a més, penseu pas que fins ara estiguessin braument ivertits... Més d'una mesaa sense tastar res, els innocents...! Bah, bah, amanim les eines, que jo senti la flairica...

Alegaren a l'alcanç de lamà l'allioli, el pa, el vi i els quatre brucs punxeguts.

-Veiam ara què diuen... –I el pastor aixecà una cuaranya de brostam encès i, tot acotat, passà revista.

-Encara pidolen més foc aqueuses animetes del purgatori; totes xiulin i esupin com unes condemnades. Escorcolleu la vostra banda, ermità.

Com del cantó d'en Matias la rodona estigués quasi al punt, carregaren el foc cap al cantó oposat.

La flaire penetrant de socarrim i cosa cuita omplia els erms propers.

Quan les flames s'apagaren, llengüejant tan sols ara un espuernall, ara un altre, queà al sòl una gran rodella negra pigallada de motes roentes.

-Petit, amorra't, que ara és la nostra: veiam qui bufarà més fort.

I a quatre grapes per terra, ell estirat i els ulls enguerxits, el pastor i el nen bufaren com un cap de tramuntana, fent volar a ras de sòl, mirador enllà, les partícules fosques o guspirejants de la brossa consumida.

-Ai, ai, tots s'han cremat! –xisclà la Mila, amb falsa alarma, així que es començaren a descobrir, ací torrades, allà calcinaes i totes brutes de cendra i enrotlladetes com ensaïmades de joguina, les cloves dels cargols.

-Ja m'ho sabreu dire d'ací a poc, ermitana; si no arribeu al centenar, vuiu desdir-me per un mai més d'anar a Barcelona així que em toqui la rifa...

I tornaren a bufar i a traure amb el cap del dit palletes i brins, fins que la rodona quedà neta, però rejuntada tota com una peça sola, amb els cargols soldats l'un a l'altre per un engrut bru i pegalós.

-Ganing...! Ganing...! Ganing...! La campaneta del refector, gent de Déu...! Vingueu abans no es refredin!

I el pastor, llençant el pelut enrera i batent alegrement les mans, s'assegué el primer vora la rodona, encreuant les cames a tall e catre.

-Doneu-me un punxó! –cridà la Mila.

-On posem l'alioli? –féus en Matias, amb el plat a la mà.

-On tots hi arribem... Ací, sobre els boers... Ei, jaqui trauer abans al petit aquei galifardeu tan gros d'enmig... Se l'és gonyat amb la volada...

D'un grapat el nen desclavà el boer, amb tota la boca escumejant de babes verd-groguenques.

-Goiteu, goiteu! –exclamà mostrant-lo al passtor amb admiració.

-Veies tu si n'haurà it de renecs abans de s'atuir...! Com li n'ha quedada empestada la bocassa...! Mes, compte a malmetre'l, que ha 'éssere l'esquellinc el marrà, ja t'ho hai dit...

Tots s'havien acomodat i quatre mans, cada una per la seva banda, esqueixalaren ensems la rodona. Els punxons de bruc furgaven tafaners dins de les cloves, amb unhàbil regirament feien seguir les polpes verdoses, acabades amb un tirabuixonet blanc o llotós, les rebolcaven en el plat d'alioli i les portaven a les boques amb una diligència extraordinària.

Els volts forans de la rodona minvaven ràpidament i, entorn dels quatre menjaires, el Mussol, el gos del pastor, anava recollint les esclaves buides, llepant-les i triturant-les després amb un critqueteig que ni que mengés ossos.

-Alabat sia Déu! El ejuni és bona cosa per a la salut.. Aquests minyons margoteregen pas tant com un brot de donzell, atrapeu? Petit, si gordes les cloves senceres, el dia de Sant Ponç te farà una encesa de fanalets girintorn del terrat.

La Mila no es pogué estar de declarar, amb entusiasme amical:

-Vaja, pastor, teniu manya per a qualsevol cosa...